

Qishloq hayoti

2013 йил Обод турмуш йили

Қишлоқ ҳаёти

Ўзбекистон Республикаси ијтимоий-иқтисодий газетаси

www.qishloqhayoti.uz

2013-ЙИЛ 10-ОКТАБР, ПАЙШАНБА, 122 (8203)-сон

1974-йил 1-январдан чиқа бoshлаган
Bahosi kelishilgan narxda.

Бухоро Вилояти

ОЛТИН КУЗ САХОВАТИ

БОЛГА ТЎЛГАН БОҒЛАР БАРАКАСИ

Куз фаслининг айна кезлари миришкор боғбонларимиз ҳамда соҳибкорларимизнинг меҳнатлари натижасини кўрсатадиган палладир.

Бухоролик соҳибкорлар бу йил мавжуд 6612 гектар тоқзорлардан 124 минг 700 тонна узум, боғбонлар эса 187 минг тонна мева ҳосилини саранжомлаб олишни режалаштиришган.

— Етиштирилган ҳосилнинг асосий қисми ёки 97 минг 700 тонна узум ва 169 минг 800 тонна мева деҳқон бозорлари ҳамда махсус савдо шохобчалари орқали вилоят аҳолисига сотилади, — дейди вилоят қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармаси мутахассиси Ўктам Рашидов. — Шунингдек, 25 минг тонна узум, 16 минг 200 тонна мева қайта ишлаш корхоналари томонидан қабул қилинади.

Вилоятда узум ва мевани қайта ишлашни ривожлантириш ҳамда экспортбоп маҳсулот ишлаб чиқаришга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Йил бошида йирик иш-

лаб чиқариш корхоналаридан бири — “Шохруд” очик акциядорлик жамиятида 1 миллиард 881 миллион сўм маблағ эвазига Италия давлатидан янги технология келтириб ўрнатилган эди. Бу саъй-ҳаракат натижасида корхона томонидан айна кунгача 380 тонна ёки 550 минг АҚШ долларига тенг миқдордаги маҳсулот ишлаб чиқарилиб, хорижга экспорт қилинди. Бухоро туманида фаолият кўрсатаётган “Гала Ривер” қўшма корхонаси мисолида ҳам худди шундай фикрларни билдириш мумкин.

Бухоро тумани “Соҳибкор”

қишлоқ фуқаролар йиғини худудидаги 42 та фермер хўжалиги ихтиёрида 342 гектар боғ ва узумзорлар мавжуд. Барча хўжаликларда етиштирилган ҳосилни терибли олиш ишлари зўр уюшқоқлик билан олиб борилмоқда.

— Бу йил мевалар ҳар қачонгидан мўл, — дейди худуддаги “Чарос узум” фермер хўжалиги раҳбари Олим Сулаймонов. — Ҳосилдорлик гектарига 120-140 центнерга тўғри келяпти. Узум ва олманинг эртапишар навлари ҳосили кутилганидан ҳам зиёда бўлди.

Шунингдек, вилоятда узум, мева, сабзавот ва полиз маҳсулотларини қиш ҳамда баҳор фасллари учун жамғариш мақсадида тайёрлов корхоналарида пухта тайёргарлик кўрилмоқда.

Ҳамроз АЛИ,
“Qishloq hayoti” муҳбири.

СУРАТДА: “Чарос узум” фермер хўжалиги раҳбари Олим Сулаймонов ва теримчи Мухлиса Ҳасанова.

«ОБУНА — 2014»

АЗИЗ ЮРТДОШЛАР!

«Qishloq hayoti» юртимизда амалга оширилаётган ислохотларни, хусусан, қишлоқлар ҳаётини ўзида тўлиқ акс эттирган газета.

«Qishloq hayoti»га 2014 йил учун обуна газета таҳририяти ва обуна уюштирувчи ташкилотлар томонидан нақд пул, пластик карточка орқали тўлов ҳамда пул ўтказиш йўли билан амалга оширилмоқда.

НАШРИМИЗ ИНДЕКСИ: 144

ЧИЛОНЖИЙДА — ҲАМ ОДАМ, ҲАМ ЗАМИНГА МАЛҲАМ

Мутахассисларнинг фикрича, чилонжийданинг нафақат меваси шифобахш, балки ушбу дарахт тупроқни эрозиядан сақлаш, экинларни шамолдан ихоталаш ва ернинг шўрини камайтиришда ҳам қатор хусусиятларга эга.

Катта йўл бўйида ўсиб, ҳар йили шигил-шигил мева тугадиган чилонжийданинг ҳосили бу йил ҳам мўл бўлди. Мевалари саргайиб, ранг кира бошлаган кунларданок ўтган-кетганлар териб кета бошлашди. Яқинда унинг ёнидан ўта туриб, қарасам, шохларида саноклигина мевалари қолибди. Улар ҳам баланд шохларда эди. Дарахт атрофида эса 3-4 метрлик таёқ тутган бир танишим ўша сўнги жийдаларни қоқиб олишга ҳаракат қилаётганди.

— Қон босимим кўтарилиб, тез-тез безовта бўлиб тураман, — деди у жийда қоқишдан тўхтаб. — Бир-икки коса териб олиш учун ана келаман-мана келаман, деб юриб, кечикиб қолибман. Мендан бошқа ҳам кўзга босиб юрганлар бор экан, кўриб турганингиздай, дарахтни шипшийдон қилиб кетишибди. Илгарилари ота-боболаримиз уни «Нонжийда» деб аташиб, гоҳон ўрнида истеъмол қилишган. Шу боис, чўпон-чўлиқлар ҳам доимо ёнида чилонжийда олиб юришган.

Мутахассислиги бўйича олим-агроном Шодмон Турсуновни кўп йиллардан буён биламан. Деҳқончилик билан бирга боғдорчиликка ҳам қизиқади. Чўл далаларида ўсадиган доривор гиёҳ ва буталарнинг деярли барчасини яхши билади. Унинг чилонжийда ҳақидаги билдирган фикрлари ҳам эътиборга молик.

— Абу Али ибн Синонинг ёзишича, чилонжийданинг дориворлик хусусияти катта экан, — дейди у. — Ибн Сино

ундан қон босимини тушириш, холестерин миқдорини камайтириш, ўт пуфаги, болалар ич кетиши ва бошқа хасталикларни даволашда фойдаланган экан. Шуларни ўқиб-билгандан сўнг бир килоча чилонжийда сотиб олиб, аввалига хўллича, кейин яна бир неча килосини ишқорланган ҳолда истеъмол қилиб, баъзи-баъзида безовта қилиб турадиган қон босимимга шифо топдим.

Маълумотларга кўра, чилонжийда унаби, нонжийда ва калонжийда деган номлар билан ҳам аталиб, дунёнинг жуда кўп давлатларида, жумладан, юртимизда ҳам қадимдан экиб келинади. Унинг ҳосили сентябрь-октябрь ойларида пишиб, таркибида 30 фоизгача қанд, 2,93 фоиз оқсил, 2 фоиздан зиёд кислота, 1,7 фоиз кул моддаси, С,Р ва А дармондорилари, дарахтининг илдиз, барг ва пўстида эса 10 фоизгача ошловчи моддалар бор. Унаби — чилонжийдадан нафақат халқ табиотида, балки замонавий фармацевтикада ҳам кенг фойдаланилади. Жумладан, ундан қон томирларини кенгайтириш ва мустаҳкамлаш учун «Рутун» дориси олинади.

Манбаларда ёзилишича, чилонжийда дарахти юз йилдан ортиқ яшаб, ҳар гектар унабизордан 20 тоннагача ҳосил олиш мумкин. Яхши парваришланган чилонжийданинг ҳар бир меваси 30 граммгача, баъзи ҳолларда бундан ҳам зиёд бўлади. Кўриниши кичикроқ ноксимон, роса пишганида қизғиш ва тўқ жигарранг тусга кирди. Энг муҳими, чилонжийда дарахти курғоқчиликка ҳам, совуққа ҳам чидамли. У уруғидан, қаламча орқали ва пайвандлаш йўллари билан кўпайтирилади. Мевасини янги терилган пайтда хўллича, қуритилган ҳамда консерваланган ҳолатда истеъмол қилиш мумкин.

— Дарахт курғоқчиликка чидамли бўлса-да, сув билан етарли таъмин-

ланган, соз тупроқли ерларга экилганда ундан янада юқори ҳосил олинади, — дейди Шодмон Турсунов. — Чунки бундай ерларни барча дарахтлар ҳам хушлайди. Кўчатидан экилганида, 50x50 сантиметр ўлчамдаги чўқур қазилиб, пайванд қилинган жой тупроққа кўмилиб кетмаслиги даркор. Бошқа кўчатлар сингари чилонжийда ниҳолларининг ҳам нимжонроқ ён новдалари олиб ташланиб, тўлишган новдалари 8-10 сантиметр қолдирилган ҳолда қирқилади. Ўзақ новданинг учи ҳам қирқиб ташланади. Бу дарахтининг ҳам ён томонга, ҳам бўйига бирдай ривожланишини таъминлайди. Навниҳол кўчатлар кўклардан тиним мавсумигача 10-12 марта сугорилса, ривож янада яхшиланади. Ҳосилга киргандан сўнг парвариш кучайтирилиб, қатъий озиклантириш режимида амал қилинса, ҳосил янада юқори ва сифатли бўлади. Бунда дарахтлар асосан маҳаллий ўғит билан озиклантирилса-да, маъданли ўғитлар ҳам жуда фойдалидир. Ҳосилга кирган дарахтлардан сифатли ва шифобахш мевалар олиш учун уларни зараркунанда ҳашаротлардан ҳимоялаш керак. Ҳимоя чоралари эса олмazorлардаги сингари гуллаш олдида, гул тўққанидан сўнг ва дастлабки гўралар намоен бўла бошлаганида амалга оширилади.

Шу ўринда бир гап: унабизорингизда ҳосил мўл бўлиб, пишиб етилди, дейлик. Табиийки, ҳосил мўл бўлган, уни хўллича истеъмол қилиб тугата олмайсиз. Ана шундай пайтда тадбиркорлик билан иш юритилмаса, анчагина шифобахш неъмат бекорга исроф бўлади. Шу боис, аввало, мевалар тўлалигича жигаррангга кириб, ҳали сўлмаган ва бужмайман пайтда йиғиб-териб олиниши лозим. Ювиб, чангдан тозаланиб, ҳар бир чилонжийдага бир неча мартадан жуволдиз ёки шунга ўхшаш учли нарса ти-

қилиб, ишлов беришга тайёрланади. Сўнг бир литр сувга олти юз грамм шакар, бир чимдим лимон кислотаси ва хушбўй ҳид берувчи ванилин солиниб, қиём қилинади. Қиём мармига етиб тайёр бўлган, бироз муддат совитилиб, унга тешилган чилонжийда мевалари кўшилади ва идиш қопқоғи ёпилиб, 40-50 дақиқа атрофида паст оловда қайнатилади. Олов ўчирилгандан кейин чилонжийдали қиём бир кеча-кундуз давомида усти ёпиқлигича сақланади. Шундан сўнг мевалар шарбат ичидан човлида сузиб олиниб, қуритиш учун ёйилади. Ёйилган мевалар устига тоза дока ёки бошқа юпка мато ёпилиши, ҳар 2-3 кунда ағдариб турилиши керак. Бу ҳол ўн кунгача давом этади ва шундан сўнг мевалар қишки истеъмол учун сирли идиш ёки целлофан пакетларга солиниб, музлаткичнинг пасти бўлмасида сақланади. Сақлаш муддати икки-уч ойга чўзилса-да, мевалар айнимайди. Сифатини ҳам йўқотмайди. Бундай меваларни нафақат шифо мақсадида, балки вужудни тетиклаштирувчи, иммунитетни мустаҳкамловчи восита сифатида мунтазам истеъмол қилиш жуда фойдалидир. Юқорида айтилган хасталикларни даволашда-ку бебаҳо.

Сухбатимиз давомида аёнлашдики, чилонжийда дарахти нафақат инсон организми учун фойдали бўлган шифобахш мевалари, балки тупроқни эрозиядан сақлаш, экинларни ихоталаш ва ернинг шўрини камайтириш каби хусусиятлари билан ҳам бебаҳо ўсимлик экан. Бунинг устига, у узоқ яшаб, чиройли гуллайди, кўча ва хиёбонлар кўригига кўрк кўшиб, экологияни яхшилайди. Шу боис ҳам кейинги йилларда юртимизда чилонжийда экиш ва уни кўпайтириш чоралари кўриляпти.

Келдиёр ЖўРАҚУЛОВ,
«Qishloq hayoti» мухбири.

Қорақалпоғистон Республикаси

«ЯШИЛ ҚЎРҒОН» — МУСТАҲКАМ ЭКОЛОГИК ҚАЛҚОН

Элликқалъа туманининг маркази Бўстон шаҳрида ҳар тупи 10 метргача кўкка бўй чўзган, 4 гектар майдонни эгаллаган ям-яшил арчазорларга қараб шундай дейишингиз табиий: инсон қўли гул. Ҳа, инсон қўли билан бир пайтлар чўл бўлган ҳудуд бўстонга айланди. Қадимий Гулдурсинқалъадан Тупроққалъагача бўлган ҳудудда бир неча ўн минглаб гектар кўриқ ерлар ўзлаштирилди. Кўплаб жойларда «яшил қўрғон» — арчазорлар барпо этилди. Энг муҳими, арча кўчатлари шу ерда етиштирилмоқда.

Элликқалъа тумани ободонлаштириш бошқармаси бош муҳандиси Парахат Примбетовнинг таъкидлашича, айна пайтда у ерда кўпайтирилган арча кўчатлари энг олис ҳудудлардан саналган Қирққиз, Қизилқум овулларигача етказиб берилмоқда. Натижада далалар, ариқ ва каналлар бўйида жойлашган 20 гектардаги арчалар кўнгилдагидек ривожланиб, кун сайин кўкка бўй чўзмоқда. Бу эса имкон қадар экологик мувозанатни, табиий мусавволиқни сақлашга хизмат қилляпти.

— Шунинг учун бўлса керакки, арча кўчатларига бўлган буюртмалар тобора кўпаймоқда, — дейди Парахат Примбетов. — Яқинда

Беруний, Тўрткўл туманларидан ҳам буюртмалар тушди. Муҳими, мустақиллик йилларида мамлакатимизда табиат ва инсон ўртасидаги мувозанатни сақлаш, экологик барқарорликни таъминлашга жиддий эътибор қаратилаётир. Бизда ҳам бу борадаги ишларни амалга ошириш учун барча шароит ва имкониятлар мавжуд.

Ҳа, Элликқалъа туманида экологик вазиятни мўътадиллаштириш, арчазорларни кўпайтириш борасида олиб борилаётган ишлар ҳар қанча таҳсинга лойиқ. Одамларнинг меҳнаткашлигию жонқуярлигидан эса ибрат олса арзийди.

Абдурахмон ИСКАНДАРОВ

РЕКЛАМА

ХУРМАТЛИ ЮРТДОШЛАР!

«АСАКА» БАНК (ОАЖ)

ҚҰЙДАГИ МАҚСАДЛАРГА:

- ▶ Аҳоли учун истеъмол товарлари (музлаткич, теле-аппаратура, мебель ва бошқа жиҳозлар) сотиб олишга;
- ▶ Оилавий тадбиркорликни ва ҳунармандчиликни ривожлантириш учун;
- ▶ Касб-ҳунар коллежлари ва бошқа таълим муассасалари битирувчиларининг тадбиркорлик фаолиятини ташкил этиш ва ривожлантириш учун

КРЕДИТЛАР АЖРАТАДИ.

Кредитларни «Асака» банк (ОАЖ)нинг барча филиалларида расмийлаштиришингиз мумкин.
«Асака» банк (ОАЖ) филиаллари кредит бўлимларининг телефон рақамлари:

Филиаллар номи	Телефон рақамлари	Филиаллар номи	Телефон рақамлари
Қорақалпоғистон филиали	8-361-223-72-59	Сирдарё вилояти филиали	8-367-225-28-61
Андижон вилояти филиали	8-374-224-56-98	Тошкент вилояти филиали	8-371-120-84-04
Асака филиали	8-374-233-15-32	Фарғона вилояти филиали	8-373-224-72-14
Фарход филиали	8-374-226-96-93	Марғилон филиали	8-373-237-60-71
Бухоро вилояти филиали	8-365-223-11-15	Олтиариқ филиали	8-373-432-19-80
Бухоро шаҳар филиали	8-365-770-00-34	Қўқон филиали	8-373-552-61-01
Қашқадарё вилояти филиали	8-375-221-15-38	Хоразм вилояти филиали	8-362-226-96-03
Навоий вилояти филиали	8-436-770-21-28	Тошкент шаҳар филиали	8-371-120-83-00
Зарафшон филиали	8-436-573-18-82	Автотранспорт филиали	8-371-120-39-01
Наманган вилояти филиали	8-369-226-91-45	Шайхонтохур филиали	8-371-140-39-04
Самарқанд вилояти филиали	8-366-233-63-82	Юнусобод филиали	8-371-221-80-67
Афросиёб филиали	8-366-221-72-68	Сирғали филиали	8-371-257-44-10
Сурхондарё вилояти филиали	8-376-770-82-20	Жиззах вилояти филиали	8-372-226-34-90

Кўшимча маълумот учун телефонлар:
(8-371) 120-82-23, 120-81-83, 120-81-54.

«Асака» банк (ОАЖ) кўп каналли ягона «ИШОНЧ ТЕЛЕФОНИ» рақами:
(8-371) 120-82-88.

«АСАКА» БАНК (ОАЖ) – ОБОД ТУРМУШ ВА ФАРОВОН ҲАЁТ ХИЗМАТИДА!

Хизматлар лицензияланган.

(14 октябрь – 20 октябрь)

ҚҰЙ (21.03 – 20.04)

Ушбу ҳафтада оламшумул ютуқларга эришмасангиз-да, иш фаолиятингиз муваффақиятли кечади. Самарали битимлар тузиб, яшигинга даромад орттирасиз.

БУЗОҚ (21.04 – 20.05)

Келаётган ҳафтада рўзгор учун харидлар қилиб, хонадонингизда ўзгаришларни амалга оширасиз. Оилавий сирларингизни бошқаларга ошкор қила кўрманг.

ЭГИЗАКЛАР (21.05 – 21.06)

Катта ишлар бошида турибсиз. Барчаси сизнинг фикрингиз ва якуний қарорингизга боғлиқ. Имкониятларингизга қараб, етти ўлчаб, бир кесинг.

ҚИСКИЧБАҚА (22.06 – 22.07)

Ушбу ҳафтада касбий фаолиятингиз билан буткул банд бўласиз. Сидқидилдан қилинган меҳнатингиз самараси тез орада намойён бўлади.

АРСЛОН (23.07 – 23.08)

Бу ҳафта турли учрашув, воқеа-ҳодисаларга бой бўлади. Сизда фаолият йўналишингизни ўзгартириш фикри туғилиши мумкин. Зиммангизга ортиқча масъулият олманг.

ПАЗИЗОД (24.08 – 23.09)

Босиб ўтган йўлингизга назар солиб, эришган натижаларингизни сарҳисоб қилинг. Фаолиятингизни тўғри баҳолаб, келгуси режаларни пухтароқ тузинг.

ТАРОЗИ (24.09 – 23.10)

Сиз ниҳоятда сахий инсонсиз. Одамларга уларнинг эътирофи, мақтови, миннатдорчилигини кутиб эмас, беғараз қалб амри билан яхшилик қилиш лозим.

ЧАЁН (24.10 – 22.11)

Сиз хушмуомала бўлганингиз учун атрофдагилар билан тезда тил топишасиз. Агар янада ташаббус кўрсатиб, ишга ижодий ёндашсангиз лавозимингиз ошади.

ЎҚОТАР (23.11 – 21.12)

Сизга янги ишни бошлаш арафасида ёрдам беришни ваъда қилганлар жуда кўп. Аммо бу борада ўз куч ва имкониятларингизга ишонишни маслаҳат берармиз.

ТОҒ ЭЧКИСИ (22.12 – 20.01)

Ҳаёт олдингизга бир қарашда ҳал этиб бўлмайдиган оғир вазифаларни кўяди. Сиз уздабурон, ишбилармонсиз, ҳар қандай вазиятда ҳам голиб чиқасиз.

ҚОВҒА (21.01 – 20.02)

Сиз катта миқдордаги молиявий маблағларни оқилана бошқара оласиз. Буқилмас ирода, ўткир ақл соҳибсиз. Шу боис, атрофдагиларнинг сизга ҳурмати баланд.

БАЛИҚ (21.02 – 20.03)

Зарарли одатларни тарқ этиш ҳаракатига тушинг. Йўқса, бу одатлар соғлигингизга жиддий зарар келтириши мумкин. Гап нимадалигини англагандирсиз, албатта.

Махсулот сертификатланган.

Қуйидаги турдаги ПОЛИПРОПИЛЕН ШПАГАТЛАРИ пул кўчириш йўли билан сотилади:

1. Сомон, хашак боғловчи (сеновязальный).
2. Хўжалик ишлари учун (упаковочный).

Тел: (+99893) 382-89-14, 582-57-95.

ЭЪЛОН

ТЕЛЕФОНЛАР:

Қабулхона — 236-26-50, Котибият — 233-95-17, Аграр масалалари бўлими — 233-76-78, Ижтимоий-сиёсий ва ҳуқуқий масалалар бўлими — 236-26-49, Маънавият ва маърифат бўлими — 236-26-35, Хатлар ва жамоатчилик билан алоқалар бўлими — 233-44-43, Факс — 233-44-43, 233-09-93.

ХУДУДЛАРДАГИ МУХБИРЛАР:

Қорақалпоғистон Республикаси — (+99890) 592-62-04; Андижон — (+99893) 630-73-03; Бухоро — (+99891) 401-29-59; Жиззах — (+99890) 297-44-09; Навоий — (+99891) 537-14-36; Наманган — (+99890) 278-95-87; Фарғона — (+99890) 407-76-03; Самарқанд — (+99891) 537-24-95; Сирдарё — (+99894) 168-23-60; Сурхондарё — (+99890) 519-86-50; Тошкент — (+99890) 976-39-58; Хоразми — (+99890) 438-71-25; Қашқадарё — (+99891) 635-08-03.

Реклама ва эълонлар:

236-26-50, 233-28-04.

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан 2009 йил 13 февралда № 0020-рақам билан рўйхатдан ўтказилган.

Навбатчи муҳаррир: С.САЙДИСЛОМОВ
Мусахҳих: О.ОЧИЛОВ
Дизайнер: М.БОБОМУХАММЕДОВА

Газета сешанба, пайшанба, жума кунлари чикади.
Буортма Г-1014, ҳажми 2 босма табоқ.

Оффсет усулида босилди, қоғоз бичими А-3.

Манзилимиз: 100000, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй

Е-mail: info@qishloqhayoti.uz

Босишга топшириш вақти: 21.00
Босишга топширилди: 20.35
15573 нусхада босилди. Нашр индекси — 144

Газета тахририятнинг ўзида компьютерда терилди ва саҳифаланди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмаҳонасида босилди.
Манзили: «Буёқ Турон» кўчаси, 41-уй.